

Паула Лайт

Българският „елит“ или
циркът български

Напоследък България се тресе от безумен снобски делириум. В публичното пространство и то не само в жълтата преса непрекъснато се спрягат понятия като „елит“, „VIP“ персони и т.н. и т.н. А страната ни до скоро беше пролетарска и социалистическа и всички си бяхме „другари“, макар и някои да бяха по-велики другари от другите. В тази наша родина, ако проследим произхода си и се върнем с по няколко поколения назад, неизбежно ще стигнем до цървулите и здравата селска пот. Въпреки това, вече полудяха на тема по-специални, богоизбрани и важни личности, каймак на обществото. Ако се осмелиш да заявиш, че едни с нищо не са по-специални от другите, моментално те обвиняват в популизъм, който непременно е „евтин“. Та как да не се възмутят величията и елитарните персони на опита ти да кажеш, че в тях няма нещо особено специално, че няма обикновени и необикновени хора, а просто хора? Та нали те, нещастните, са пълзели, унижавали са се, крадели са, лъгали са и са измърсили душите си, за да се доберат до мечтания връх и да станат нещо по-специално от другите? Птицата дори не забелязва, че лети на високо. Виж за охлюва, ако допълзи до върха на едно дърво, това става най-великото постижение на света.

Казаното до тук съвсем не означава, че отричам изцяло съществуването на аристокрация. Да, има елит, има и аристокрация. Повярвайте, обаче, че тези, които принадлежат към нея истински, изобщо не намират за необходимо да го демонстрират, защото са земни, естествени, прекрасни. Възможно е хора, които са такива избраници, да имат благороден произход, възможно е и да нямат, но тяхната аристократичност и елитарност извира от достойнството, щедростта на духа, блясъка на интелекта.

По моите възгледи, произходът сам по себе си не означава нищо. Както казва Харпър Ли в „Да убиеш присмехулник“, това, че няколко поколения от дедите ти са клечали върху едно и също парче земя не те превръща автоматично в благородник. Нали всички произхождаме от Адам и Ева, чуди се детето, героиня в нейната творба. Тия, които претендират за благородство само заради дедите си ми приличат на картофите. Всичко ценно, което притежават, се намира под земята. Ще илюстрирам това свое отрицание само с един пример. Замайва ли ви с благородство, извисен дух и фин ум господин Симеон Борисов Сакскобургготски? Та той понякога трудно свързва няколко думи в приемливо изречение. Неприятно надменен е, което никога не е характерно за истинския благородник. Истинският благородник, също така, никога не проявява алчност и не би ограбил едното око на недъгавия или последната

риза на бедния.

Не мисля, че и богатството е белег на елита. Традицията познава явлението „парвеню“, което сега изобилства в България. То е свързано с желанието шумно и просташки да демонстрираш богатството си. Нашите парвенюта издигат къщи като палати, правят пищни приеми, въпреки че не знаят с коя ръка се държи ножа и с коя – вилицата и бихте могли да ги заблудите, че извадените очи на няколко килограма копърка са чер хайвер.

Не те прави член на каймака на обществото и това, че си красива блондинка с пищна гърдна обиколка, било естествена, било от силикон, нито това, че си манекенка и имаш дълги бедра. С тези качества могат да се похвалят и сестричките от най-древния занаят, поне в по-изисканите градове на Европа като Хамбург, Стокхолм или Виена.

След като споделих с вас какво според мен не е аристократизъм, ще ви дам няколко примера какво смятам, че е истинското благородство, благородството на духа. Единият е исторически. Всички знаете, че Мария Антоанета е завършила живота си на гилотината. Преди това е прекарала в затвора дълги дни под опеката на ненавиждащото я трето съсловие. Била е принудена многократно да кърпи чорапите си, с усилие е поддържала личната си хигиена и, все пак, нито се е озлобила, нито е изпаднала в унизителни и съзлививи молби за милост. Просто тихо и спокойно е носела бремето си. Когато се е изкачвала към гилотината, неволно настъпила палача и му се извинила за това. Нейните съвременници споделят, че никога не е приличала толкова на кралица, колкото в ония дни.

Мой приятел, писател, ми разказа за срещата си в Москва с един обеднял дворянин. Живее сам, сред дрипи и в мизерна квартира с една стаичка. Единствената ценна вещ, която притежавал, била сребърен самовар с много красиви инкрустации и гравюри. Приятелят ми се възхитил от красивата вещ и предложил да я купи. Човекът отговорил, че и да умира от глад не би я продал, защото е спомен от рода му, но, тъй като я е харесал гостът, с радост би му я подарил. Естествено, писателят не приел самовара, но благородството на този човек го е впечатлило толкова, че никога не го е забравил.

Познавах една италианска графиня, омъжила се против волята на родителите си, която живееше в Африка със съпруга си – инженер. Когато се полагаха усилия да помогнем на бедните болни от няколко квартала, пламнали от холера, тя също беше сред доброволките. Гледките, изпражненията, вонята бяха ужасни. Признавам си, че няколко пъти ми

прилошаваше и дискретно се измъквах във от съответните къщи. Не и тя. Спокойно сменяше постели, бършеше мръсотии, милваше челата на болните и им четеше избрани пасажии от Библията. Когато съм хленчила за трудности пред нея, тя ведро се усмихваше и ми казваше, че доброто винаги идва, стига да проявиш кураж, да не се огъваш пред ветровете на изпитанията и да пазиш човешката си същност. Тази жена за мен е всичко, което представлява истинският аристократ.

Но да се върнем към нашения елит, към кликата на богоизбрани-те, които, поне по тяхната твърда убеденост, са каймака на родното общество. Те са обявени за VIP, very important persons, сред нас. Буквално преведено, това означава „много важни личности“. Мисля, че понятието е възникнало за пръв път на езика на дипломатията във военно време, когато се считало, че определени лица имат голямо политическо значение за страната си и трябва да бъдат внимателно охранявани от врага. Дали нашите съвременни нотабили са истински обществен каймак, който краси и облагородява лицето на България? Дали са толкова безценни за нацията и бъдещето ни, че загубата на всеки от тях би била непрежалима за нас? Накратко, благородни и елитарни ли са нашите „избрани“? Ще тръгна от твърдението, че всички те са истински внуци и внучки на Бай Ганьо. Но ще побързам да уточня, че, все пак, техният дядо е бил много по-достоеен българин.

Вярно, героят на Алеко е бил простак, с ниска култура, с лоши обноси, лакомия и детински егоизъм. Характеризира се с чеснови миазми, дебелацина и грубост. Но, все пак, човекът е тръгнал на път, за да спечели богатството си с някакъв труд. Мъкнел е сам дисагите си, в които е имало мускалчета с розово масло, което е произвел или поне си е купил. Пътувал е във влака, не в специален вагон, а заедно с другите пътници на втора класа. И всичките му хитринки, икономии, дяволии, номера са били с цел да натрупа капитал и да работи в България. През цялото време е копнеел да се върне и цървулите му винаги са сочели към родината.

Неговите потомци днес, новият български елит, е по-различен. Представителите му не си дават труда да продават розово масло, а просто ограбват парите на ония, които са се потрудили. Не се взят с обикновените плебеи, а на яхти, самостоятелни самолети, луксозни лимузини. Овладели са добрите маниери, но само по форма, не и по съдържание. Вместо цървули, носят мокасини марка „Гучи“ или, подобно на госпожа Масларова, обувки със златни кантове. Вместо дисаги се разхождат с дипломатически кифарчета от естествена кожа и с лаптопове.

До един са костюмирани, а дамите са облечени в бутикови тоалети. Все пак, простотията си е някъде там, в ядката на същността им, замаскирана така, както човек би се опитал да потули с парфюм факта, че не се е къпал. Липсва обаче наивността, добродушието, смелостта и любопитството. Внуците са много по-лоши от дядо си.

Аз бих разделила потомците на Бай Ганьо, днешният наш елит на три групи: политици, мафиоти и обслужващ персонал.

Политиците всички си ги знаем. Станали народни избраници срещу порция кебапчета или няколко литра олио, добили самочувствието на управници, които мъдро ръководят нашите съдбини, те до един са самозабравили се нищожества. Мръщят се гнусливо и обвиняват в популизъм всеки, който им напомни, че са задължени към тия, на които са призвани да служат. Думата „народ“ ги дразни и реагират на нея, както бик на червено платно. Солидните депутатски или министерски доходи не ги удовлетворяват. Те яростно се състезават в трупането на нерегламентирани доходи чрез обществените поръчки, комисионните, откровено присвояване от бюджета и бакшишите на господарите, за които лобират. Приличат на охранени свине и шопари. Изведнъж се оказва, че всеки от тях има брачен партньор, брат или друг роднина, който е с феноменална дарба да трупа пари и да печели конкурсите за държавни поръчки. Стигнало се е дотам, че „честен политик“ на мен лично ми звучи като „девствена проститутка“. Надменността, лицемерието и безобразията им са неописуеми. Те кривят презрително лица пред протеста на българския учител или пред мизерията и страданията на българските пенсионери и инвалиди. Возят се на яхтите на мафиоти или инжектират нечий сенчест бизнес и са уверени, че всичко това им е дало правото заслужено да се зоват „елит“.

Вторият клон от потомците на героя на Алеко са съвременните бизнесмени, които до един са сплели длани с пипалата на мафията. Изведнъж от скромни работници или служители в пролетарска България се пръкнаха милионери и милиардери, които тънат в блага и гледат надменно към някогашните си събратя по съдба. Може да ме наречете несправедлива и подозрителна, но смятам, че парите им не са спестени от закускици, а са резултат от първоначалната инжекция партийни пари през 80-те години, умножена с тъмни сделки, гешефти, дрога, оръжия, длъжностни присвоявания и т.н. и т.н. Тази фракция от българският елит се олицетворява от циничната усмивка на г-н Ковачки, който се чуди защо 7–8 милиона се определят като особено големи размери на длъжностно присвояване.

Третият клон на великия елитарен Ганьовски род са обслужващ персонал. Тук са играчките за удоволствие – манекенки и други избрани красавици. Тук са и ония, чиято задача е да промият мозъците на елитората, да насочат вниманието му като илюзионисти в погрешна посока, да допринесат за тежкото затъпяване и объркване на масите. Още Гьобелс е виждал огромната полза от такива хора. Сред тази част от „елита“ са поп фолк певачки, глашатаи на глупостта като организаторите на рилити шоу и телевизионни игри, на клоунади. Третият вид са юристите и икономистите на господарите, които създават схеми за узаконяване на грабежа на държавната хазна. Те също са много нужни, защото дори и българските господари се нуждаят от преливане на малко истински мозък, а при 80–90% от тях коефициентът на интелигентност е колкото на една полска мишка.

Ето новият елит, дами и господа! Ето потомците на бай Ганьо, въпреки че дори той засрамено би отвърнал глава и би се отрекъл от такива внуци...

А къде са истинските благородници и аристократи на духа в родината? Ако са творци, те зъзнат и гладуват и трудно си плащат сметките. Ако са интелектуалци в сферата на техниката или информатиката, работят по дванадесет часа, като слугите на псевдоелита са им началници. Ако са млади и силни, а и достатъчно мъдри, просто си стягат багажа и напускат земята, която е тяхна родна страна. Там, където отидат, винаги успяват да докажат силата и качествата си.

В момента в България ВИП са лица, които не само не са ценни за нацията ни, а напротив, ако бяхме във война, враговете ни биха видели в тях ценно биологично оръжие в своя полза. Защото те ограбват и убиват Родината и никой и нищо не се опитва да ги спре.

Ако има нещо, за което съм искрено благодарна на Бог, то е, че съм безкрайно далеч от този „елит“ и по техния критерий съм VUP (very unimportant person). Искрено се надявам нещата да си останат така!

КРАЙ

© 2008 Паула Лайт

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9572>]